

הופיע ב"דבר" בתאריך - 12.11.1946

משה שרתוק במועצת מפא"י

לאחר השחרור ממחנה המעצר בלטרון

11.11.1946

DOC00544

המעמד הזה הוא הפוגה קצרה של קורת-רוח בתוך פרשה קודרת. גם בשעת שמחה חובה לשמור ולהקפיד על צלילות הדעת. היציאה מלטרון ורפייה היא סיומה של פורענות שניחתה על ראש היישוב ב-29 ביוני. אין בה שום הקלה וסיום לפורענויות שבאו עלינו לפני 29 ביוני ואחריו.

כוונת המעשים באותו זמן היתה לפורר את היישוב, להפחיד את העם היהודי ולהביא לידי הופעת הנהגה יהודית בוועידת לונדון, אשר תהיה מוכנה לקבלת הדין. הדבר לא קם ולא היה. הממשלה נאלצה לסגת ממזימתה.

מעמדנו מבחינת זכותנו לבחור את הנהגתנו ולשמור לה אמונים, ומבחינת חירותה של הנהגתנו לבור את דרכה - יצא מחוזק מן הניסיון הזה. הכריעו העובדות. ההנהגה שהיתה בחלקה כלואה, בחלקה מנודה ורק בחלקה חופשית, נשארה איתנה ומלוכדת. היישוב והעם בתפוצות התעוררו להפגנת נאמנות להנהגה הנבחרת כאשר לא זכתה לה שום הנהגה אחרת. והשלטון הסיק מסקנות - לאחר 130 יום.

נשארו פצעים שותתי דם. נשאר הפצע הנורא בגוף האומה: שארית הפליטה מפרפת בין זוועת העבר ובין אימת העתיד. יהדות שלמה בדרך תוהה: מתי ייפתחו שערים? נשאר הפצע האנוש בגוף ארצנו - חוק הקרקע. נשאר הפצע של הדיפת שיירות פליטים מחופי הארץ למחנות הסגר חדשים. יש כאילו רתיעה מחיפושי שפטים כלליים, אך מי יודע לכמה זמן. גם הפצע של מאסר ההנהגה ואלפי אנשי שורה נאמנים רק הגלידה. נשארה צלקת ממארת, מזכירה ומזהירה: אם פעם עשו ונסוגו, הרי הם יכולים פעם אחרת שוב להורות היתר לעצמם.

הפצע הגלידה כי כוחות חיים והתנגדות התעוררו בעמנו, ביישובנו. אך הוא עלול להיפתח מחדש.

ואנו מחוייבים לחגור את שארית כוחו ההיסטורי של העם היהודי כדי להגיע למעמד עצמאי. אם לא נלמד את הלקח הזה - לא נשתחרר לעולם מאמנת 29 ביוני, מקיללת

משה שרתוק במועצת מפא"י

11.11.1946

DOC00544a

הנחיתות הזאת.

היתה גם מערכה פנימית. כשנאסרנו נשמעו צריחות היסטוריות: סלקו אלה שעליהם מטילים את האחריות!³ כששוחררנו הבחנו בלחש: ודאי שחרורם לא בכדי... נאמר: כל עוד היו אסורים, היה אמוננו נתון להם; משיצאו לחופשי - נתערער האמון. כאילו תנאי לאמון - המשך המעצר. מה בצע באמון ואיזה טעם יש למעצר אם הראשון תלוי בשני? אמון דרוש לפעולה חופשית; המעצר - מיבחן, אינו מטרה. אכן זוהי התחכמות יתר, עקמימות מוח ולב, שיש נתפסים לה ביודעים ויש בלא-יודעים.⁴

ולכן להוי ידוע: לא היה שום משא-ומתן על שיחרורנו. היתה רק הודעה כי בלי שחרור לא יהיה משא-ומתן. לא נמסרה שום הבטחה בתמורה על השיחרור. לא ניתנה שום התחייבות להשתתף בשלב השני של ועידת לונדון. נאמר: הקונגרס יחליט. רק לפני יומיים, כלומר לאחר השיחרור, נשאלה שוב הנציגות אם נלך למו"מ. עצם השאלה מוכיח כי לא היתה כל הבטחה ללכת. וענינו מחדש: הקונגרס יחליט. גם לא הובטח להשתתף במלחמה בטרור-הדמים כפרס על השיחרור. נאמר: עמדתנו לשפיכת דמי נקיים כשיטת מאבק פוליטי ידועה מאז. נדחה אותה כשם שדחינו אותה עד כה. בשבילנו זה נגע והרס. אנו דוחים את השיטה ואת הסמכות של כנופיות לפסוק ממרתפים הלכה מהי דרך המאבק הציוני. כשם שחירות ושעבוד הם תרתי-דסתרי כן חירות והפקרות הם תרתי-דסתרי. העם המאורגן יחליט, ומלחמה לנו בהפקרות בימי שלום ושבעתיים בימי מערכה.

אנו מופיעים לפני עמנו בידיים נקיות ובמצפון שקט. וכשם שנענשה המפלגה שלנו שכמעט כל העצורים והמנוודים היו חבריה, כך רשאית היא להופיע עתה בקומה זקופה ובראש מורם.

בשיבתנו בלטרון התגאינו בעמדת חברינו בלונדון בשלב האחרון של השיחות: עמידה פשטנית וישרנית, ברורה, איתנה וללא תזווה. היינו גאים על עמידת הנציגות שלנו בירושלים; על עמידתה המזהירה של חברתנו גולדה, אשר הוטל עליה לפתע להתייצב על המשמר בירושלים במצב כה פרוץ, כה טרוף ונבוך, וכאשר שמענו את דבריה הפשוטים, האמיצים, הגאים, ידענו כי ענייננו נמצא בידיים נאמנות ולבותינו הלמו אליה מבעד לגדרות התיל. ומחוזקים בהכרה הזאת, שידענו לעמוד במערכה הזאת, לא בלי סבל, לא בלי טעויות, מתוך רצון לשמור על כוחנו, כי עוד לפנינו מערכות קשות - אנו יוצאים לפגישה על הבמה הלאומית, לקונגרס, להתייעצות כיצד לבחור בהנהגה החדשה ולתת לה כוח להוסיף ולעמוד.

11.11.1946

DOC00544b

רב וחדיש לכל הארצות שמסביבנו - הם המחייבים אותנו להוסיף בנות את כוחנו-אנו. נגייס את כוח חמשת המיליונים של יהודי אמריקה. מי יכול לפסול זכותנו זו - אלה שגייסו את הארצות הסובבות אותנו ל"ליגה הערבית" למען תעזור להם לסגת מהתחייבויותיהם?

זירת המלחמה שלנו פזורה ומסועפת. האסטרטגיה שלנו מורכבת מאוד. אין למפלגת פועלי ארץ-ישראל ברירה. היא אינה יכולה לברוח מן האופי המורכב של המערכה. יש חברים מאושרים יותר, שפרשו מהזירה המרכזית לפינה והם יורים בנו חיצונית ביקורת. איננו מקנאים בהם. אנו דואגים להם ולעתידם. לאן יגיעו אם יוסיפו לכת בדרך זו? איננו רואים מה כוח הוסיפו לעצמם ולעקרונות שהם דוגלים בהם ע"י פרישתם. אנו קוראים להם לחזור! אך לא נחכה עד שיחזרו ונוסיף לכת בדרכנו.

מחזקים מן הניסיון, אבל מאוד מפוכחים על ידו, אנו נכנסים לשלב הבא של המערכה.